

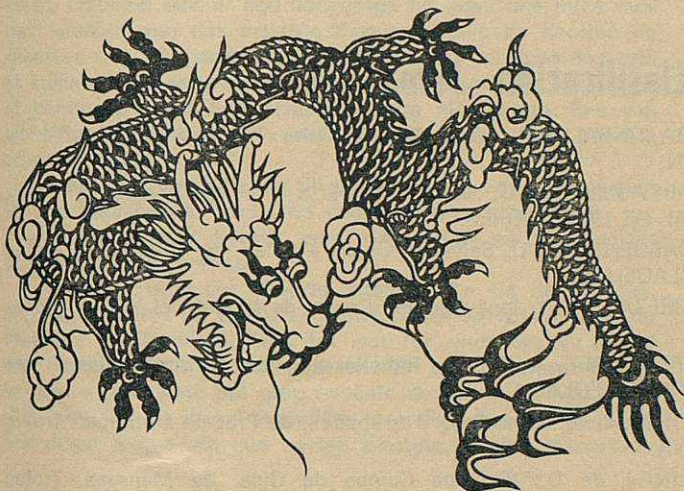
Des de Canton i en un autocar, no pas massa ràpid ni massa modern, però sense estrips en la carrosseria ni grinyols o esbufecs en el motor, visitem la petita vila de Fu San on els antics tallers de ceràmica i del paper retallat no fan més que ensenyar-nos allò de que en tota època els xinesos n'han estat mestres.

Les figures de ceràmica o de paper tenen una gràcia i una peculiaritat que les fa agradables i especialment genuïnes en qualsevol motiu de decoració.

També veiérem a Fu San el Temple dels Avantpassats, on la gràcia alada de les teulades xineses sembla haver reviscolat. Ens expliquen que Mao no desprecia cap temple xinès. El que passa és que l'Estat no disposa de prous cabals per arranjar-los tots. Per ara s'han restaurat un 2 per cent dels temples xinesos. El President pensa que la major part dels diners s'han d'esmerçar per a les escoles, cosa que si no és absolutament certa, almenys fa molt bonic.

Canton té una fira anual que ve de temps immemorial i que Chu En Lai ha cregut important no deixar decaure, incrementant-la amb el que hi hagi a mà.

De maquinària pesada i agrícola res no us en podem dir perquè com que no hi entenem, ni la vàrem veure, però en el pavelló de l'artesanía veiérem coses tan bones que vàrem quedar peuplantats. Immenses banyes, incisius d'elefant treballats fins on l'imaginació de l'home no pot arribar. Jades fabulosos en tamany i treball. Joies i elements decoratius que mai a la vida cap xinès podrà adquirir. Tot, està clar, és per a l'exportació. El 90 per cent dels compradors són coreans i japonesos.

El paper retallat es una de les peculiaritats xineses que demana una habilitat ancestral

Sabeu com es diferencia un coreà o un japonès d'un xinès? Pel vestit. Els xinesos van tots iguals —trajos verds en els soldats, blaus en els guardians i foscos en el reste de la població, tots tancat fins el coll. A Canton molts en mànigues de camisa, sempre blanca i neta, però senzilla. Els coreans i japonesos, en canvi, van tan elegants com saben, amb trajos ben tallats de teles noves i costoses. Ni un deixa de portar corbata. Es comprèn que els molesta la possibilitat d'ésser confosos amb un xinès. Ells, ¡el país més adelantat del món!

Durant la nit és difícil dormir. L'hotel és gran i espaiós però no modernitzat. Hi ha bany a l'habitació però d'aigua calenta sols a certes hores. Hi ha mosquiteres i filats a les finestres contra els mosquits. Fa molta calor humida aquesta nit. Demanem un ventilador i ens deixen, amb gest d'orgull, un de molt lluent amb tres marxes i oscil·lació, que és «Made in China». Però ni així. No sentim mosquits però estan ampliant l'hotel a 2.000 places i es treballa enfront de la nostra habitació en tres torns d'un miler d'obrers. És un soroll infernal. Per fi ens adormim.

Aleshores s'engega la refrigeració espatllada i ens despertem glaçats. Ja de dia s'acaba la refrigeració i s'ha d'engegar el ventilador altra vegada. En fi, que l'endemà al matí en la primera reunió i escoltant a un responsable les explicacions vers una creació del President Mao, tot mirant la tassa de the, em vaig quedar totalment adormit i amb un indiscret pam de boca oberta.

De Canton recordaré sempre dues coses.

En primer lloc tot visitant un gran parc la meua esposa i una amiga es van asseure en un banc tot contemplant les floretes i els enormes cartells vermells amb cites de Mao, que es veuen a tot arreu de Xina i també tot pensant que a colla quan hagués vist els pavellons, pontets corbats i petits llacs del parc, retornaria per el mateix camí; el grup sortí per una altra porta i elles es van quedar sense saber què fer, fins que una xinesa guardiana del parc —tot compartint els procediments dels nostres acompanyants— els hi va oferir dues cadires i els indicà amb gests que de cap manera es moguessin d'allà i que les passàrem a recollir, com així va ésser.

L'anècdota està en la lògica espera de l'autocar on faltaven les dues persones. Surten uns nois de col·legi. Obrers d'una fàbrica. Els col·legials ens miren assenyalant les màquines de fotografiar o de fer cinema.

Un company fa un moviment amb una filmadora com invitant a que mirin els nois per l'ocular, acompanyant el gest amb un somriure.

Mare de Déu! En trenta segons tinguérem un miler de persones al nostre voltant.

Els que no ensenyaven màquines, feien fotos de l'escena, totalment insospitada.

Van tenir de venir uns policies, vestits com les demés persones i sense cap distintiu especial, per separar aquell allau humà, que no es va disoldre. Obligats a separar-se, aplaudiren unànimement amb sorolloses rialles.

Me'ls vaig mirar emocionat. Tenia davant meu un miler de candoroses rialles del «Peligro Amarillo».

Una darrera cosa. Ens van portar a visitar una guarderia infantil. Com diria un amic meu: Increible! Aquells infants de 2 a 6 anys no estaven exclusivament «guardats» per a què no es fessin mal. La seva posició era totalment activa.

Ja reberen el nostre autocar amb un xàfec d'aplaudiments. Després els veiérem concursar, representar, ballar, cantar, treient cuidadosament les herbes d'entre les plantacions. Jo crec que totes les guarderies del món tindrien d'aprendre de la que vàrem visitar a Canton.

Diuen que Xina és un país amb cinquanta anys de retard. Segurament és així, però m'ha impressionat aquest fet, que la gran preocupació d'un estat tan immens i tan pobre és que no hi hagi ni un infant sense instrucció.

Cal saber, però, que en faran d'aquesta instrucció el dia de demà.

El dia abans de marxar de Canton, els nostres acompanyants ens fan saber tot joiosos que la nostra sortida seria en un avió especial per a nosaltres sols.

Això no estava en el programa, ni en les meves previsions. Un avió per 25 persones no és un Jet. Si no és Jet, és possible que no estigui presuritzat.

Si no està presuritzat, puja a més de 3.000 metres i no hi ha tub d'oxigen preparat per l'ús, jo m'hi jugo la vida perquè tinc un vell infart.

Els hi explico ràpidament. Presurització, altitud, oxigen...

Un infart? Què és un infart? D'això no n'hi ha a Xina.

Els no tenen pluriempleu, ni angoixes, ni sobreestímul; que dintre han de saber d'infarts!

Es queden preocupadíssims, però. Conciliàbuls en xinès que naturalment no entenc. Després se'n van.

Quan ja m'havia pres unes pastilles per dormir, per poder contrarrestar mosquits, refrigeració i sorolls de construcció, ens truquen a l'habitació.

Són Joan i Sen amb una ampla rialla als llavis.

—Su caso está solucionado, doctor, mañana Ud. y su esposa no irán en avión a Huangchou, sino en tren.

—Bueno si ha de ser así... ¿Y cuánto rato toma el tren?

—No mucho... Es un expreso... Unas 38 horas.

—¡38 horas en un tren!

Aquella nit, tampoc vaig poder dormir amb pastilla i tot 38 hores en un tren! Intentaré explicar les experiències que insospitadament vàrem treure d'aquell tren on del nostre grup solament la meua esposa i jo viatjàrem.

Però, amics, això és una altra història, que si Déu vol us explicarem un altre dia.